

**БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ**

**ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
НА „БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ“ АД
ЗА 2016**

Съдържание

ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА	3
ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2016 ГОДИНА.....	5
МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ОБСТАНОВКА.....	7
БАНКОВ СЕКТОР	9
ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА	10
УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА.....	12
КРЕДИТЕН РИСК	12
ПАЗАРЕН РИСК	13
ОПЕРАЦИОНЕН РИСК.....	13
КОНТРОЛНА СРЕДА.....	14
БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО.....	15
КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	15
УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА.....	15
СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА	17
СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ И БИЗНЕС ЦЕЛИ. ФИНАНСОВИ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ.....	17
СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА БАЛАНСА.....	19
ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ	19
ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО	20
ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ.....	21

ИНФОРМАЦИЯ ЗА БАНКАТА

„Българска банка за развитие“ АД (ББР, Банката) е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество под наименованието “Насърчителна банка” АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие (ЗББР). С него е уреден обхвата на дейността на Банката и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества.

ББР е основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката взаимодейства интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката. Акценти в дейността на Банката са предекспортното, експортно и мостово финансиране. Традиционно Банката ще продължи да предлага инвестиционно по характер финансиране за малкия и среден бизнес при удължена първоначална срочност и релаксирани изисквания към обезпеченията. Към 31.12.2016 г. внесенят основен акционерен капитал е 601 774 хил. лв. (31.12.2015г.: 601 774 хил. лв.), като се състои от 6 017 735 обикновени поименни акции с право на глас, с номинал 100 лева. Банката е изпълнила изискванията на БНБ за минимално изискван акционерен капитал за упражняване на банкова дейност, както и капиталовите изисквания на ЗББР. Собствеността на капитала се разпределя както следва: 99,9999% се притежава от Република България, представлявана от Министерство на финансите, 0,0001% се притежава от Банка ДСК.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че пакет не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката трябва да е държавна собственост, като акциите на Държавата в размер на не по-малко от 51% от регистрирания акционерен капитал са непрехвърляеми. Също така, специфично ограничение е установено относно състава на останалите акционери, извън българската държава, чрез Министерството на финансите. Такива могат да бъдат: Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка, Европейския инвестиционен фонд, както и други банки за развитие на държави-членки на Европейския съюз. Акциите на Банката не могат да бъдат залагани, както и правата по тях не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

ББР декларира по отношение придобиването на собствени акции по реда на чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон, че такова придобиване не е извършвано, както и че няма придобити, притежавани или прехвърлени от членовете на съветите през годината акции и облигации на дружеството и че по силата на чл. 6 алинея 4 от Закона за ББР акциите от капитала на банката освен от българската държава могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции.

Съгласно чл. 6 алинея 4 от Закона за ББР, членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции, и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от Закона за ББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление и правата на държавата в общото събрание на акционерите на банката се упражняват от министъра на финансите. Извън правомощията на министъра на финансите, промяна в Закона за ББР в качеството му на учредителен договор и правото да се емитират или изкупуват обратно акции е възможно с гласуването на нов закон или промяна на действащия закон от Народното Събрание. Съгласно този член, в качеството си на

представляващ мажоритарния акционер в ББР, решения за намаление на капитала чрез обратно изкупуване на акции може да бъде взето от министъра на финансите.

Членовете на органите за управление на ББР се назначават в съответствие с общо приложимите норми на националното законодателство (Търговски Закон) и специфичните разпоредби на националния регулаторен орган (Българска народна банка).

През 2016 година ББР няма задължения по съществуващи или нови емисии ценни книжа.

Към 31.12.2016 няма висящи съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания на групата на ББР в размер на 10 на сто или повече от собствения капитал.

За изпълнение на своите цели ББР формира финансова група заедно с две свои дъщерни дружества – „Национален гаранционен фонд“ ЕАД (НГФ) и „Микрофинансираща институция Джобс“ ЕАД (МФИ Джобс).

На 05.05.2015 г. в Търговския регистър към Агенцията по вписванията са вписани допълнения и изменения в Устава на ББР.

Съгласно Устава, кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

Предекспортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия; кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия; рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия, финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия.

Банката предоставя и други видове кредити по ред, определен от Управителния съвет като експозиция към един клиент или група свързани клиенти, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки по смисъла на Регламент 575/2013/ЕС, след отчитане на ефекта от редуцирането на кредитния риск, не може да надвишава 10 (десет) на сто от приемливия (собствения) капитал на Банката. В случай на възникване на експозиция в нарушение на горния лимит и като следствие от бизнес комбинация и/или друга сделка, Управителният съвет уведомява Надзорния съвет и прави предложение за метода, срока и необходимостта от нейното регулиране, за което иска потвърждение от Надзорния съвет.

Банката не кредитира следните дейности/кредитополучатели:

1. Дейности, които са в несъответствие с националното законодателство, включително за опазване на околната среда;
2. Дружества, с неизвестен краен контролиращ собственик.
3. Политически партии и свързани с тях лица;
4. Дружества и организации с нестопанска цел;
5. Медии;
6. Дейности, свързани със спорт и спортни прояви;
7. Други забранени от закона дейности.

В подкрепа на развитието на икономиката и с цел предоставяне на финансова подкрепа за всеки бизнес, Банката може да финансира/ рефинансира дружества с проблемни задължения към момента на кандидатстване за кредит от ББР, след потвърждение от Надзорния съвет.

Управителният съвет взема единодушно решение за формиране на експозиция към един клиент или група свързани клиенти, чийто размер надхвърля 5% от собствения капитал на Банката, при спазване изискванията на Закона за кредитните институции и вътрешните правила на Банката.

Българска Банка за Развитие извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник Банката следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 издадена от Комисията по Финансов Надзор (КФН). Банката също така следва да спазва изискванията на Директива 2014/65/ЕС за Пазарите на финансови инструменти (MiFID II) и Регламент 600/2014 на ЕС относно Пазарите на Финансови инструменти (MiFIR). Банката е създавала и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на горепосочените национални и Европейски нормативни актове. Банката е изградила система от вътрешни правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят пълното съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

Седалището на „Българска банка за развитие“ АД е гр. София 1000, район "Средец", ул. "Дякон Игнатий" №1. Към 31.12.2016 г. персоналът на Банката е 153 служители.
Към 31.12.2016 г. Българска банка за развитие АД няма открити клонове.

ОСНОВНИ АКЦЕНТИ, ДЕЙНОСТИ И ПРОЕКТИ ПРЕЗ 2016 ГОДИНА

В началото на годината на проведено Общо събрание на акционерите бе взето решение да не се разпределя дивидент за акционерите, а средствата да се заделят като резерви на банката. Акционерите затвърждават практиката си да инвестират активно в укрепването потенциала на Банката.

През отчетния период бе изготвена и утвърдена нова програма Лизинг Лайн насочена към партньори небанкови финансови институции – лизингодатели. За участие в програмата бяха поканени финансови институции, регистрирани в БНБ и осъществяващи финансов лизинг. При утвърден стартов бюджет на програмата в размер на 25 млн. евро участие заявиха 10 финансови институции със заявен общ интерес за 34,75 млн. евро. Към 31 декември 2016 г. са сключени договори с 4 лизингови компании в общ размер на 12,5 млн. евро, а са усвоени средства в размер на 2,8 млн. евро.

В началото на 2016 г. Българска банка за развитие (ББР) подписа споразумение за финансиране в размер на 20 млн. евро от Индустриалната и търговска банка на Китай (ICBC). Средствата са предназначени за обща кредитна дейност, пряко финансиране на бизнеса или създаване на он-лендинг програми чрез търговските банки за подкрепа на инвестиционни проекти и предоставяне на оборотен капитал, включително насърчаване на търговските взаимоотношения между двете страни. Срокът на договора е две години. Целта на споразумението е да се формализира ангажиментът за дългосрочно партньорство между двете банки и да се насърчи бъдещото сътрудничество в сферата на трансграничното финансиране, двустранните заеми, инвестиции и търговия. На 8 август 2016 г., ББР усвои цялата сума по заема на един транш – 20 млн. евро.

През 2016 г. ББР подписа две споразумения за финансиране изпълнението на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради (НПЕЕМЖС) с БРСЕ и КфВ - в размер общо на 250 млн. евро.

През февруари 2016 г. ББР подписа Договор с Банката за развитие към Съвета на Европа (БРСЕ) в размер на 150 млн. евро. Средствата ще се използват за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки в рамките на НПЕЕМЖС. Подписано е и гаранционното споразумение между Министерство на финансите, което е ратифицирано от Народното събрание. През м. декември 2016 г. ББР усвои първи транш в размер на 45 млн. евро.

по договора с БРСЕ. Лихвеният процент е плаващ, базиран на тримесечен Euribor. Срокът е 7 години, с гратисен период от 2 години.

През август 2016 г. ББР подписа Финансово споразумение с КФВ за 100 млн. евро. Средствата от заема ще се използват целево за финансиране на мерки за енергийна ефективност и необходими структурни мерки, изпълнявани от малки и средни предприятия в България в рамките на НПЕЕМЖС. Подписано е и гаранционното споразумение между КФВ и Министерство на финансите, което бе ратифицирано от Народното събрание през декември. Срокът на Договора между КФВ и ББР е до 7 години с 2 години гратисен период. Крайна дата на изплащане на заема е 15 септември 2022 г. Лихвеният процент е плаващ и се формира от 6M Euribor + надбавка.

Частта от държавната гаранция за 2016 година (511 млн. евро), която не е използвана по сключени споразумения през 2016 г. – остатък в размер на 261 млн. евро – е прехвърлена в държавния бюджет за 2017 г. Във връзка с това, през 2017 г. ББР ще продължи преговорите с трети кредитор (Европейската Инвестиционна Банка, Световната банка) за набиране на остатъка от 261 млн. евро за финансиране на НПЕЕМЖС, като се очаква подписването на споразумение да се осъществи през втората половина на 2017 г.

В началото на януари Народното събрание на Република България гласува увеличение на програмата с още 1 млрд. лева. В това увеличение общата сума на грантове за сдруженията на собствениците по изпълнени по Програмата сгради ще възлезе на 2 млрд. лв.

На 18 ноември 2016 г. ББР подписа нов Договор с Европейската Инвестиционна Банка в размер за финансиране на МСП в размер на 150 млн. евро. Средствата се предоставят с подкрепата на ЕС чрез гаранция от ЕФСИ (Европейски фонд за стратегически инвестиции), част от Инвестиционния план за Европа – „План Юнкер“. За първия транш, усвоен през декември в размер на 75 млн. евро, лихвеният процент е плаващ, базиран на шестмесечен Euribor. Срокът е 15 години с гратисен период от 5 години. Част от средствата ще бъдат използвани за кредитиране на иновативни проекти. Друга част от заема е предназначена за подкрепа на райони с висока безработица, както и в рамките на инициативата за младежка заетост или за проекти на стартиращи компании. Голяма част (над 50%) от заема ще бъде разпределен чрез банки – партньори или други финансови посредници.

На 4 ноември 2016 г. ББР подписа ново споразумение за издаване на контра-гаранция с Европейския Инвестиционен Фонд (ЕИФ) по програма COSME в подкрепа на малкия и среден бизнес у нас. Целта е да се улесни достъпът до дългосрочно и ниско лихвено финансиране на фирмите в страната, като едновременно с това се облекчат и изискванията за обезпечение по кредитите. Програма COSME се реализира с подкрепата на ЕФСИ (Европейския фонд за стратегически инвестиции), известен още като „План Юнкер“. ББР ще има възможност да покрива до 60% от риска по кредитите за МСП, отпуснати от търговските банки, с които ще си партнира. По този начин ще се намалят изискванията за предоставяне на обезпечение от страна на бизнеса и ще се даде възможност за поемане на повече риск от страна на финансиращите институции. С гарантирания по програма COSME ресурс банките-партньори на ББР ще могат да отпускат инвестиционни и оборотни кредити, банкови гаранции, както и револвиращи заеми. Максималният размер на отпусканите кредити ще е 150 000 евро. Срокът за погасяване е от 1 до 10 години.

В резултат на проведения през 2016 год. процес на преглед на качеството на активите на банките в съответствие с изискванията на §9 от ПЗР на ЗВПКИИП и на чл.80 от ЗКИ, Българска банка за развитие демонстрира висока устойчивост на външни шокове. В рамките на проведения стрес-тест, при утежнен сценарий и след корекции по линия на прегледа на качеството на активите, общата капиталова адекватност на банката е 53.26% в края на тестовия хоризонт, което значително надвишава резултатите на сходни по профил финансови институции.

През месец октомври 2016 г. в Банката бе извършена надзорна инспекция от Българска народна банка към отчетен период 30.06.2016 г. с обхват преглед и оценка на операционни и пазарни рискове, кредитни концентрации и проследяване изпълнението на надзорни препоръки

относно тези рискове. Към датата на изготвяне на отчета няма изпратен в Банката доклад с констатации от направената проверка.

В рамките на 2016 г. Банката интензивно прецизира и разви вътрешно-нормативната уредба в т.ч. и Политиката и правилата за определяне на обезценка за несъбираемост на рискови експозиции.

В контекста на проекта за подготовка на Банката за въвеждане на МСФО9 (от 01.01.2018 г.) бе създадена организация за подготовка и въвеждане на необходими промени във вътрешно-нормативната база и създаване на необходимата техническа осигуреност за съответствие с изискванията на новия стандарт. През месец декември беше извършено и обучение от квалифицирани експерти на над 30 ключови служителя от различни управления в Банката. През следващата година този процес ще продължи и ще бъде финализиран, като се осъвременят всички вътрешно-нормативни документи, направят инвестиции в специализиран софтуер и надграждане на съществуващите системи, съгласно изискванията на стандарта.

ХАРАКТЕРИСТИКА НА ВЪНШНАТА СРЕДА - МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И БАНКОВА СИСТЕМА

Макроикономическа обстановка

Основните характеристики в развитието на българската икономика през 2016 г. са относително висок икономически ръст, продължаване на процеса на подобряване на ситуацията на пазара на труда, двоен излишък (по фискалното и текущото салдо на платежния баланс), намаляване на външната задлъжнялост на икономиката като цяло и постепенно преодоляване на дефлацията, наблюдавана през последните три години.

През 2016 г. българската икономика запази динамиката си, наблюдавана през предходната година. Според предварителни оценки, базиращи се на данните за Брутният Вътрешен Продукт (БВП) за първите три тримесечия и експресните оценки на БВП за четвъртото тримесечие, реалният ръст на показателя за 2016 г. се очаква да бъде в диапазона 3,3-3,5% (по средногодишни цени от 2015 г.). Двигатели за растежа се явяват както вътрешното търсене (изцяло по линия на крайното потребление), така и външното търсене, където са регистрирани високи ръстове в износа на стоки и услуги. От елементите на вътрешното търсене инвестициите продължават да са единственият сегмент, който има негативен принос за ръста на българската икономика. Бруто образуването на основен капитал регистрира спад в постоянни цени на годишна база през всички тримесечия на 2016 г. (с изключения на първото).

По икономически сектори най-динамични са отраслите от сектора на услугите, които имат основен принос за ръста на българската икономика през цялата година. Промислеността, с изключение на второто тримесечие на годината, също регистрира относително висок ръст както на произведената в сектора Брутна Добавена Стойност (БДС), така и на продажбите, и също се явява един от секторите, които са с основен принос за икономическия растеж през годината. Аграрният сектор продължава да демонстрира непостоянно динамика и след като първото полугодие на 2016 г. регистрира спад, през втората половина на 2016 г. реализира ръст и приносът на сектора за общия ръст на икономиката през този период е почти съпоставим с този на промислеността. Единственият сектор, който продължава да се развива негативно през 2016 г. е строителството, който все още регистрира намаления на своята БДС в постоянни цени на годишна база и продължава да изпитва затруднения в развитието си. Все пак, известно раздвижване на кредитите за фирми и домакинства в края на годината дават основания да се очаква, че строителството вероятно е достигнало дъно през 2016 г. и още през следващата година ще се наблюдава обръщане на посоката в динамиката на сектора.

Поддържането на относително висок икономически ръст за втора поредна година допринесе за по-нататъшното подобряване на ситуацията на пазара на труда. През четвъртото

тримесечие на 2016 г. нивото на безработица намаля до 6,7%. Икономическата активност на населението се задържа в диапазона 68-69% (население между 15 и 64 г.), а нивата на заетост – над 63%, което е съпоставимо с периодите на най-голямо оживление на трудовия пазар от периода 2007-2008 г. Все повече сред основните пречки за бъдещо разширение на дейността на българските фирми се явява наличието на подходяща като квалификация работна сила. Това от своя страна оказва натиск на работните заплати в страната. Средната месечна работна заплата в страната за четвъртото тримесечие на 2016 г. е в размер на 990 лева, а през годината тя регистрира номинални годишни ръстове в диапазона 7,5-8,0%, което представлява съществено ускорение спрямо периода 2010-2014 г. Заедно с намаляващата безработица в страната, през втората половина на 2016 г. заетостта в страната се запази относително постоянна въпреки нарасналото търсене на работна сила от страна на предприемачите, което е допълнителен индикатор, че работната сила е близо до своя максимален капацитет на използване и проблемът с предлагане на труд все повече ще засилва значението си през следващите години.

През 2016 г. текущата сметка на платежния баланс е положителна, като към края на ноември реализираният излишък е в размер на 2,034 млн. евро (4,3% от БВП). Излишъкът по текущата сметка е около три пъти по-висок от този за предходната година, като подобрението се дължи преди всичко на подобряването на салдата по търговията със стоки и с услуги и на второ място – на подобряването на салдото по първичния доход. Реалният ръст на износа на стоки и услуги (според Системата на Национални Сметки на НСИ) за 2016 г. надхвърли 5% докато този за износа се запазва с около 2% по-нисък.

През 2016 г. продължава процеса на намаление на външния дълг на страната. Към ноември 2016 г. той е 72,7% от БВП, докато в края на 2015 г. е представлявал 75,3%. Това намаление се дължи изцяло на динамиката на частния външен дълг, който намалява от 62,0% от БВП в края на 2015 г. до 58,5% през ноември 2016 г. В същото време външният държавен и държавно гарантиран дълг се увеличава (главно заради емисията еврооблигации от първото тримесечие на 2016 г.) и към ноември 2016 г. представлява 14,2% от БВП (13,3% от БВП към края на 2015 г.).

Привлечените преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в България остават на ниски нива. Според предварителните данни на БНБ към ноември 2016 г. техният размер за последните дванадесет месеца е 865,7 млн. евро (1,8% от БВП).

За 2016 г. България регистрира положителна, макар и минимална, инфлация на базата на националния индекс на потребителските цени (ИПЦ). Стойността на ИПЦ (декември спрямо декември) е 0,1% и е положителна за първи път от 2012 г. насам. Групите, които допринасят за положителната инфлация (към края на периода) са хранителни стоки и обществено хранене. Дефлацията на нехранителните стоки намаля в течение на годината, като горивата постепенно изчерпиха своя дефлационен потенциал. Единствено газообразните горива остават сериозен фактор за отрицателната инфлация на цялата група (поради механизма на определяне на техните цени), но през следващите месеци те също ще преустановят ценовото си намаление в следствие динамиката на цените на течните горива. Другите стоки, които в най-голяма степен допринасят за отрицателния ценови индекс на нехранителните стоки са облекла и обувки, мебели и предмети за обзавеждане, телефонни и телефакс апарати, апарати за приемане и възпроизвеждане на звук и образ, машини за обработка на информация

Групата с най-съществен дефлационен принос за динамиката на националния ИПЦ през 2016 г. са услугите. Заедно с топлоенергията (повлияна от динамиката на цените на течните и газообразните горива) други услуги, които са с най-голям годишен спад на цените са пътнически въздушен транспорт, съобщителни услуги (свързано е с намаляването на роуминга в средата на годината), пакетни туристически услуги за почивка и туристически пътувания, услуги по краткосрочно настаняване (вероятно повлияно от засилената ценова конкуренция в съседни на България туристически дестинации).

Банков сектор

През 2016 г. банковата система се запазва високо ликвидна, капитализирана и продължава да повишава рентабилността си спрямо предходните години. Наблюдава се и известна консолидация на сектора, като през годината българският клон на Алфа Банк Гърция бе погълнат от ТБ Пощенска банка АД, а в края на годината бе обявена сделката за закупуване на ТБ ОББ АД от КВС Груп, която трябва да бъде приключена най-късно до края на второто тримесечие на 2017 г., след което ще се осъществи сливането на ТБ ОББ и ТБ СИБанк.

Активите на банковата система се увеличиха с 5,2% и към края на 2016 г. достигнаха стойност от 92,1 млрд. лв. Най-съществено се увеличиха финансовите активи на банките (с 2.4 млрд. лв. или 21,2%). Въпреки въведените отрицателни лихвени проценти върху свръхрезервите търговските банки продължават да държат големи суми по сметки в централни банки, които към края на декември 2016 г. са 18,2 млрд. лв. (19,7% от всички активи на банковата система) и намаляват едва 98 млн. лв. спрямо края на предходната година. През 2016 г. стойността на „Кредити и вземания“ се увеличава с 1,8 млрд. лв. (3,4%) и към края на годината са 56,1 млрд. лв. През първата половина на 2016 г. кредитите за фирми и домакинства понижиха стойността си спрямо края на 2015 г. най-вече поради предпазливостта на търговските банки при отпускането на нов заеман ресурс към нефинансовия сектор. През втората половина на годината, обаче, след обявяването на резултатите от проверката на качеството на активите, търговските банки постепенно увеличиха експозициите си към фирми и домакинства. В резултат кредитите за фирми отбелязала минимален годишен спад от 0,3% (според данни на Банков Надзор на БНБ), а кредитите за домакинства нараснаха с 1,4% през 2016 г. (един от факторите за това е и осъществяваната национална програма за енергийна ефективност).

Към края на 2016 г. делът на кредитите с вероятност за просрочие над 90 дни в общия портфейл кредити за небанковия сектор намаля до 12,83% (15,35% в края на 2015 г.).

Печалбата на банковата система (неодитирана) след данъци е на стойност от 1.262 млрд. лв. и е с 40% повече спрямо печалбата за предходната година. Това е най-високата печалба на банковата система за последните осем години. Нейното увеличение спрямо 2015 г. в най-голяма степен се дължи на по-ниските разходи - административните разходи са с 259 млн. лв. по-ниски спрямо 2016 г., а разходите за обезценка са намалели с 286 млн. лв. Нетните приходи от лихви, както и тези от такси и комисионни също допринасят за увеличението на доходността на системата - нетните приходи от лихви са се увеличили с 34 млн. лв. спрямо 2016 г., а нетните приходи от такси и комисионни - с 31 млн. лв.

Към края на декември 2016 г. капиталът на банковата система е на стойност 12,1 млрд. лв. и се увеличава с 610 млн. лв. (5,3%) през последните дванадесет месеца.

През 2016 г. продължи тенденцията на намаляване на лихвените равнища по кредити и депозити, наблюдавана през последните две години. Основните фактори, обусловили тази динамика, са ниските стойности на основните референтни лихвени равнища в Евроразоната и в САЩ; задържането на дефлацията в България и ниското равнище на инфлация в ЕС 28 като цяло; високата ликвидност на банковата система; както и отрицателни лихвени равнища по „свръхрезервите“ на търговските банки, държани по сметки в БНБ. Усреднените лихвени проценти по кредити на фирми намаляха по-бързо от тези по фирмените депозити, което доведе и до известно намаляване на лихвения спред през втората половина на 2016 г. Неговата стойност спадна от около 4,4% в началото на 2016 г. до около 4,0% в края й.

През четвъртото тримесечие на 2016 г. усредненият лихвен процент по левови кредити за фирми, нов бизнес, оригинален матуриретен за първи път намаля под 4%, като силната конкуренция между търговските банки за изрядните клиенти продължава да натиска лихвените проценти по кредитите надолу. В същото при евровите кредити за фирми, нов бизнес средната стойност на лихвените проценти по кредити за фирми намаля до равнище около 4,5%.

Голяма част от търговските банки определиха лихвени равнища по краткосрочните депозити на фирми в диапазона от 0,01-0,1%, което е красноречив показател, че банките като цяло се стремят максимално да ограничат привличането на нови депозити от фирми и граждани. Ниските лихвени равнища по привлечените средства съществено редуцира стимула на фирми и домакинства да държат спестяванията си в банкови депозити и ги насочва към други инструменти за вложение на паричните си средства. Усреднените лихвени проценти по левови депозити на фирми, нов бизнес, през последното тримесечие на 2016 г. намаляха до нивото около 0,15%, докато по евровите депозити на фирми се задържаха в диапазона между 0,20% и 0,25%.

ПРЕГЛЕД НА ДЕЙНОСТТА

Българска банка за развитие АД продължава да работи активно върху поставените й цели, като поддържа високи нива на ликвидност и капитализация. През 2016 г. продължи процеса на модернизация и осъвременяване на дейността на ББР, като същевременно Банката продължи да увеличава обемите на дейността си.

Към 31.12.2016 г. финансовият резултат на Българска банка за развитие след данъци е печалба в размер на 44 920 хил. лв., в сравнение с предходната отчетна година 37 765 хил. лв., представляващ ръст от 18,95%.

Нетният лихвен доход за 2016 г. е със 7,63 % по-висок в сравнение с 2015 г., като стойността му възлиза на 56 572 хил. лв. (към 31.12.2015 г.: 52 561 хил. лв.). Основни причини за това са намалението на разходите за лихви с 54,06 % в следствие на падеж на облигационна емисия, намаление в обема на неизползваните средства по програма ПРСР, преговаряне на лихвения процент по депозити на големи клиенти, оптимизиране на източниците на финансиране на Банката при по-ниска цена на ресурсите, следваща пазарните тенденции.

Реализираните към 31.12.2016 г. нетни приходи от такси и комисиони възлизат на 2 279 хил. лв., в сравнение с 1 959 хил. лв. през 2015 г., представляващо ръст от 16,33 % в следствие на нарастване обема на кредитите през 2016.

Към 31.12.2016 г. общите и административни разходи (без разходи за труд) на Банката възлизат на 6 946 хил. лв., в сравнение с направените разходи през 2015 г. от 8,442 хил. лв. Влияние в намалението на общите и административни разходи през отчетната година в най-голяма степен оказва съществено редуцираната вноска към Фонда за гарантиране на влоговете в банки, платена през 2016 г.

Разходите за труд за 2016 г. са в размер на 8,382 хил. лв. и бележат минимален спад спрямо предходната година (към 31.12.2015: 8,542 хил. лв.).

Коефициентът на оперативни разходи (вкл. разходи за персонал) към оперативен доход намалява от 29,61% в края на 2015 г. на 25,42% в края на 2016 г., в резултат както на реализираният по-висок доход, така и на съкратените административни разходи.

През 2016 г. нетните разходи за обезценки и провизии на кредити, вземания и задбалансови ангажименти са размер на 3 147 хил. лв. (реинтегриране), в сравнение с реинтегриран разход от обезценки и провизии от 1 976 хил. лв. през предходната година. Детайлна информация за обезценките и провизиите е посочена в Забележки 12, 18 В и 33 към ГФО..

Към 31.12.2016 г., размерът на активите на Банката възлиза на 1,911,985 хил. лв., представляващ ръст от 18% спрямо предходната година или 1,614,554 хил. лв. в края на 2015 г.

Кредитната дейност на ББР се изразява, както в директно предоставяне на заемни средства, така и във финансиране посредством програми (продукти) за кредитиране на търговски банки,

които с получените средства предоставят кредити на МСП и селскостопански производители, или т.нар. он-лендинг.

Към 31.12.2016 г. брутният размер на портфейла на Банката от директно предоставени кредити (без обемите по програма за енергийна ефективност) се увеличава с 84 297 хил. лв. спрямо края на 2015 г., достигайки 863 888 хил. лв. или ръст от 10,81%.

През 2016 г. Банката продължи активно да развива своята дейност, подкрепяйки българския бизнес в условията на затруднена икономическа среда. Кредитният портфейл на Банката (без кредити към банки) нарасна с 10,81 % до 863 888 хил. лв. (2015 г. – 779 591 хил. лв.), като ББР продължи да поддържа диверсифицирана отраслова структура на кредитния си портфейл. По-голяма динамика се наблюдава в относителните дялове на секторите Промисленост (намаление с 6,3%), Операции с недвижими имоти (намаление с 3%), Транспорт (ръст от 1,8 %) и други отрасли (увеличение с 8,1%). (Забележка 18 Б към ГФО).

Към 31.12.2016 г. размерът на предоставените средства за индиректно кредитиране на бизнеса чрез посредничеството на търговски банки (он-лендинг), възлиза на 170 102 хил. лв., с 5% намаление спрямо обема в края на 2015 г. в следствие на падеж на част от кредитите.

Към края на м. декември 2016 г., по линия на стартиралата през 2015 година Национална програма за енергийна ефективност (Програмата), насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради, са постъпили 4 022 искания за целево финансиране, като за 2016 г. са подписани 1 690 броя договори за предоставяне на целево финансиране. Общата стойност на първата фаза от Програмата е 1 млрд. лв. ББР участва в договарянето на финансов ресурс за изпълнение на Програмата, за който получава държавна гаранция. Банката сключва договори за целево финансиране, поддържа публичен регистър на исканията и сключените договори по Програмата. Към 31.12.2016 г. общият размер на договореното финансиране по подписаните договори е 850,601 хил. лв. (за сравнение с края на 2015 г. – 11,923 хил. лв.), от които са усвоени 395,169 хил. лв. (към 31.12.2015 – 9,810 хил. лв.).

ББР продължи програмата за специализирано финансиране в подкрепа на експорта, включително чрез съвместни програми с БАЕЗ. Така Банката спомага за насърчаването на конкурентоспособността на българските износители.

Ръководството на Банката се придържа към последователна консервативна политика при оценката на риска, съответстващ на икономическата среда и специфичните характеристики на кредитния портфейл на ББР. Към края на 2016 г. степента на покритие с обезценки на експозициите по кредитния портфейл на Банката възлиза на 16,34% (2015 г: 18,72%).

Съотношението на брутните кредити на клиенти в просрочие над 90 дни към общия корпоративен кредитен портфейл на банката (директно кредитиране с изключение на вземания от републикански и общински бюджети, служители и небанкови финансови институции) се подобрява, като към 31.12.2016 г. делът им е 13,36 %, спрямо 19,34% към края на 2015 г. Изменението се дължи както на спад в обема на просрочените кредити, така и на увеличение на обема на портфейла.

Към края на 2016 г., портфейлът от ценни книжа на разположение за продажба нараства номинално с 44 188 хил. лв. (20,07%) спрямо края на 2015 г. През 2016 г. Банката увеличава инвестициите си в дългови ценни книжа с цел по-добро управление на ликвидността. Обемът на притежавания от ББР портфейл с ценни книжа е 264 268 хил. лв. (2015 г. – 220,180 хил. лв.), като преобладаващата част от него е съставена от държавни ценни книжа.

Перото средства в каса и по разплащателна сметка в Централната банка отбелязва спад от 77 % спрямо края на годината и салдото възлиза на 78,521 хил. лв. (към 31.12.2015: 343,853 хил.

лв.). Това се дължи както на ръст в кредитирането, така и на насочване на свободните средства в доходоносни инструменти (ДЦК) и на междубанков пазар. В края на 2016 г. Банката отчита увеличение на вземанията от банки от около 24 151 хил. лв. спрямо края на 2015 г. или ръст от 9,67 %.

Към 31.12.2016 г. с най-голям дял в пасивите на Банката продължават да бъдат привлечените депозити от други клиенти, различни от кредитни институции – 61 % (77% към края на 2015 г.), като стойността им възлиза на 709 549 хил. лв. (към 31.12.2015: 695 080 хил. лв.). Преобладаващата част от тях (467 млн. лв. или около 66%) са формирани от средства, предоставени по два проекта от национална значимост.

Привлечените средства от международни институции нарастват значително в края на 2016 г. и възлизат на 379 998 хил. лв., в сравнение с 178 723 хил. лв. в края на 2015 г., като делът им в пасивите на Банката е 32,84%. Значителният ръст в обема основно се дължи на две нови усвоявания от международни кредитни институции в края на календарната година: 45 млн. евро целево усвояване от БРСЕ по Програмата за енергийна ефективност и 75 млн. евро от ЕИБ.

ББР продължава да поддържа добро ниво на ликвидност. Към 31.12.2016 г. коефициентът на ликвидните активи на Банката намалява до 31,5% (при 65,3% към края на 2015 г.) в следствие на повишеният интензитет на усвояванията по националната програма за енергийна ефективност и пренасочване на част от средствата, държани в БНБ, в депозити на междубанков пазар.

Поддържаната от Банката капиталова адекватност надхвърля многократно регулаторните изисквания и беше потвърдена от проведените през 2016 г. стрес-тестове и преглед качеството на активите. Към 31.12.2016 г. капиталовата база (собствени средства) на Банката възлиза на 622 578 хил. лв., а общата капиталова адекватност на банката по предварителни данни възлиза на 49.13%, в сравнение с 53.24% към края на 2015 г.

Групата акцентира върху непрекъснатата подкрепа за развитие и обучение на служителите, създавайки предпоставки за професионално израстване на финансови специалисти в рамките на единствената финансова група в България, която не приоритизира създаването на печалба, а е фокусирана върху социални цели. Групата на ББР не предприема действия в областта на научноизследователската и развойната дейност извън обучение на персонала.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

В хода на обичайната си дейност Банката е изложена на различни рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на институцията. Тези рискове се идентифицират, измерват и оценяват с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва концентрирането на неоправдан риск. Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на Банката и съществуването ѝ. Основните рискове, на които е изложена ББР са кредитен, пазарен и операционен.

Кредитен риск

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена Банката, поради което неговото управление е основно в дейността. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР, с действащите закони и подзаконовни нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики.

Банката използва модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В ББР са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни, доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки. При управлението на кредитния риск на Банката се съблюдава система от вътрешнобанкови лимити по икономически отрасли, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

Пазарен риск

При управлението на валутния риск ББР следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции, чрез спазването на утвърдени лимити. Позициите на Банката в различни валути, както и общата валутна позиция се следи на ежедневна база. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност. Банката не извършва съществени сделки и не държи значителни открити позиции във валути, различни от евро и лев. Докато курсът на лева е устойчиво фиксиран към еврото, еврото не се разглежда като валута, носеща валутен риск за паричните потоци и финансовата позиция на Банката.

За управлението на лихвения риск се изготвят регулярни отчети за финансовите активи и пасиви, разпределени във времеви интервали, според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти. Въведена е система от лимити във връзка с измененията на лихвената крива, като към несъответствията по периоди се прилагат стрес сценарии, с което се измерва потенциалният риск за лихвения доход и капитала на Банката.

Рисковете в операциите на паричния и капиталов пазар се управляват със система от лимити, отразяващи рисковия профил на инвестициите и определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене. Портфейлът ценни книги, формиран от ББР с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително нисък лихвен риск и с относително ликвидни ценни книги емитирани от надеждни институции, т.е. нисък ценови риск. Поради отсъствието на търговски портфейл съгласно регулаторните разпоредби ББР не заделя капитал за пазарен риск.

Ликвидността на ББР се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността. Измерват се и се следят също така ликвидните буфери на Банката, и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Спазването на лимитите за ликвидни съотношения се следи и докладва регулярно пред съответните органи.

Операционен риск

Управлението на операционния риск се извършва чрез стриктно наблюдение и регистриране на всички операционни събития, възникващи в дейността различните звена и процеси в дейността на Банката, като събитията, характеризирани се с по-голяма честота, както

и тези с голям ефект, служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии. Операционният риск е измерим и контролируем, като в процеса на работа се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Банката изчислява необходимия капитал за операционен риск, като използва подхода на базисния индикатор, съгласно приложимата регулаторна рамка.

Контролна среда

ББР следва управленска философия и оперативен стил подчинени на принципите на консервативност при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели на банката. Във връзка с особената роля на банката като инструмент за провеждане на държавна политика, ръководството на банката е възприело подход на специализиран контрол по отношение на контролната среда, като в структурата на банката са създадени редица управления със специфични контролни функции – Управление „Риск“, Управление „Ликвидност“, Управление „Планиране, анализ и регулации“, Управление „Правно“, Отдел „Класифицирана информация“, Управление „Съответствие“. Наред с периодичната актуализация на вътрешно-нормативната база, този подход позволява на ръководството да предприема своевременни мерки за контрол на рисковете, наред с традиционните компоненти на контролната среда, осигурявани от прякото участие на ръководството на банката в изготвянето и верифицирането на финансовите отчети и дейността на Управление „Счетоводство“ и Управление „Вътрешен одит“, действащи в пълно съответствие с принципите на системата от трите контролни стълба, въведена с европейските нормативни актове.

Ръководството възлага възлагат правомощия и отговорностите за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена вътрешно-нормативна база, съобразено с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и йерархията на правомощията са изградени редица специализирани комитети към УС и НС на ББР, както е оповестено в Декларацията за Корпоративно Управление, представляваща неделима част от настоящия финансов отчет.

Банката е разработила вътрешно-нормативна база, която включва политика и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на предприятието, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

Банката е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Управление „Вътрешен одит“ и Одитния Комитет към НС на банката осъществяват текущо наблюдение на контролите.

БАНКОВИ РЕГУЛАТОРИ СЪГЛАСНО БЪЛГАРСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

В съответствие с изискванията на законовите и подзаконовни нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения. Към 31.12.2016 г. Банката е спазила всички регулативни изисквания на БНБ и българското законодателство.

Отчетената капиталова адекватност на индивидуална база към 31.12.2016 г. е 49,13 % (31.12.2015 г.: 53,24%). Стойностите на покритие на активите с капиталови буфери многократно превишават нормативно изискваните нива.

КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

В началото на 2016 г. международната рейтингова агенция „Фич Рейтингс“ осъществи своя редовен годишен преглед и потвърди всички рейтинги на Българска банка за развитие АД. Дългосрочният инвестиционен рейтинг на Банката остава ВВВ- със стабилна перспектива, с което ББР запазва позицията си сред банките с най-висок кредитен рейтинг в страната. Краткосрочният и рейтингът за подкрепа са потвърдени респективно на нива F3 и F2. В началото на 2017 г. „Фич Рейтингс“ потвърди кредитния рейтинг на Банката.

ББР продължава успешно да развива ползотворни взаимоотношения с водещи европейски и международни финансови институции, чрез участието си в международни специализирани асоциации. Това сътрудничество дава възможност на Банката да се ползва от най-добрите банкови практики, ноу-хау, информация за финансови продукти и да участва в тяхното разработване и прилагане.

ББР има бърз достъп до актуална, обща и специфична информация за най-новите промени в законодателната база на европейско ниво и нейното прилагане в областта на банките за развитие, като също така има възможност за участие в процеса на обсъждане на тези промени. Членството в международните специализирани асоциации предоставя възможност и за участие в семинари и срещи на високо ниво, с представители на ЕК и нейните дирекции.

От 2005 г. ББР е активен член на Европейската асоциация на публичните банки (ЕАПБ) – European Association of Public Banks. Членството в ЕАПБ спомага за обмяната на опит и най-добри практики между ББР и европейските публични банки.

ББР е пълноправен член в Мрежата на Европейските Финансови Институции (НЕФИ) – Network of the European Financial Institutions, в която влизат представители от 17 институции от различни европейски страни, от 2007 г. Мисията на НЕФИ е да се подобри обмена на информация и идеи, с цел улесняване достъпа до финансирането на МСП.

През 2016 г. ББР продължи участието си в дейността на Европейска асоциация на дългосрочните инвеститори (ЕЛТИ) – European Association of Long-term Investors. ББР е съучредител на тази организация.

ББР е акционер с 3 акции в капитала на ЕИФ и участва редовно в дискусиите на Групата на Финансовите институции-акционери, където се обсъждат основните насоки за развитие на дейността и политиката на ЕИФ. ББР участва в електронно гласуване по различни теми – приемане на нови акционери и други организационни въпроси.

УПРАВЛЕНИЕ НА БАНКАТА

Българска банка за развитие АД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет. През 2016 г. не е имало промени в структурата на органите на управление.

През 2016 година Надзорният съвет на ББР (НС) има следния състав: Атанас Славчев Кацарчев – председател на НС, Кирил Миланов Ананиев - зам. председател и член на НС, Димитър Кирилов Димитров – член на НС.

Съставът на Управителния съвет на ББР през 2016 г. е следният: Ангел Кирилов Геков – Председател на УС и изпълнителен директор; Билян Любомиров Балев – зам. председател на УС и изпълнителен директор; Илия Василев Кирчев – Член на УС и Изпълнителен директор. Банката се представлява съвместно от всеки двама от тримата изпълнителни директори.

На лицата, управлявали Банката през 2016 г., са изплатени 1 169 хил. лв. Няма сключени договори по смисъла на чл. 240 "б" на Търговския закон между членовете на НС и УС или свързани с тях лица, от една страна, и Банката от друга страна, които да излизат извън обичайната им дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл.247, ал.2, т.4 от Търговския закон, на членове на НС и УС в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

Членовете на НС на ББР имат следните участия в капитала или управлението на други дружества:

- Атанас Славчев Кацарчев - не участва в капитала и управлението на други дружества.
- Кирил Миланов Ананиев - не участва в капитала и управлението на други дружества.
- Димитър Кирилов Димитров е съдружник във „ПИ ДЖИ ДИ“ ООД (ЕИК: 175247211) и притежава 50% от дяловете в капитала на дружеството. То не извършва дейност. Г-н Димитров участва в управлението на „Еврохолд България“ АД, ЕИК 175187337, на длъжност: член на УС.

Членовете на УС имат следните участия в капитала или управлението на други дружества:

- Ангел Кирилов Геков участва в управлението на Национален гаранционен фонд ЕАД, ЕИК 200321435 като Председател на Съвета на Директорите.

Г-н Геков участва в управлението на „ПиСиЕй“ ООД, ЕИК 201477526 и притежава 25% от капитала на дружеството. Г-н Геков притежава 19% от капитала на „БУЛГАРПЛОД БГ ЧЕРИ“ ООД, ЕИК 200204916.

- Билян Любомиров Балев участва в управлението на Микрофинансираща институция Джобс ЕАД, ЕИК 201390740 като Председател на Съвета на Директорите.

Г-н Балев е съдружник във „Фининвест“ ООД и притежава 99% от капитала на дружеството. Дружеството е чуждестранно юридическо лице, учредено и съществуващо съгласно законите на Обединено Кралство Великобритания и Северна Ирландия. Г-н Балев е член на административния борд на Европейската асоциация на публичните банки (ЕАПБ) със седалище Брюксел. Г-н Балев е едноличен собственик на капитала и управляващ на дружество „Фин яхтинг“ , учредено и съществуващо съгласно законите на Малта.

- Илия Василев Кирчев участва в управлението на Микрофинансираща институция Джобс ЕАД, ЕИК 201390740 като зам. председател на Съвета на Директорите.

Г-н Кирчев е член на орган на управление на следните дружества с нестопанска цел:

1. Фондация „Академия 2007“ гр. Кърджали, ЕИК 108688838;
2. Народно читалище “Др. Христо Аджаров 2010“ – Пловдив, ЕИК 175962774.

СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА И ДРУЖЕСТВА ПОД ОБЩ КОНТРОЛ НА ДЪРЖАВАТА

Собственик на ББР е българската държава, в резултат, от което Банката е свързано лице с държавните органи на Република България и дружествата, в които тя упражнява контрол. В бележка № 38 към индивидуалния финансов отчет на ББР за 2016 г. са представени сделките със свързани лица и дружества под общ контрол на държавата.

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ И БИЗНЕС ЦЕЛИ. ФИНАНСОВИ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

ББР е основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката взаимодейства интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката.

Групата на ББР функционира в условията на пълна прозрачност и прилага най-добрите практики в управлението и банковата дейност. Основна цел във функционирането на Банката е да бъдат идентифицирани и анализирани сектори на икономиката, които изпитват затруднен достъп до финансиране и да предприеме мерки за улесняване на достъпа.

Улесняването на достъпа на МСП до банковото финансиране не изчерпва основните приоритети във функциониране на ББР. Банката подпомага всички усилия на правителството за ускоряване на икономическия растеж на страната, като предоставя своята експертиза и осъществява действия във всички области на неговата икономическа политика, като подпомага усвояването на средствата по структурните фондове на ЕС за България, подпомага експортния потенциал и др.

Наред с изложеното, основен принцип в дейността на ББР е да допълва пазара, да не допуска изместване на традиционните търговски банки от пазара. Дейността на Банката има за цел единствено да компенсира съществуващ пазарен недостиг във финансирането на определени сегменти и с това да коригира рисковият им профил и насърчи търговските банки да развият експозицията си към тях.

Стратегическите цели на Групата на ББР са :

- Да подпомогне икономическия ръст чрез подкрепа на региони и сектори с констатиран пазарен недостиг и потенциал за растеж;
- Да стимулира икономическата активност на инвеститорите за модернизация на материалната и технологична база и повишаване на конкурентоспособността на икономиката;
- Да подпомогне икономическия ръст чрез финансиране, в т.ч. синдикирано по характер, на мащабни, значими и/или инфраструктурни по характер проекти и инвестиции;
- Да подкрепя развитието на конкурентноспособни производства и сектори от икономиката с доказан потенциал;

- Да улесни, съвместно с останалите институции в страната, достъпа до финансиране на иновативни и новосформирани фирми;
- Да улеснява и подпомага насочването на капиталови потоци към българската икономика.

Търговската политика на ББР ще запази двата подхода за оказване подкрепа на МСП сектора в страната – директното кредитиране и индиректните програми. В допълнение, Банката ще се придържа стриктно към основните си принципи :

- Допълване на пазара и дистанциране от конкуренция с търговските банки;
- Провеждане на либерална ценова политика при адекватно покритие на поетите рискове.

По отношение на директното кредитиране Банката ще доразвие фокусирани продуктови линии, акцентиращи върху проблемни и нуждаещи се от подкрепа сфери на дейност на МСП. В тази връзка приоритети са предекспортно, експортно и мостово финансиране. Традиционно Банката ще продължи да предоставя финансиране за малкия и среден бизнес, при удължена първоначална срочност и релаксирани изисквания към обезпеченията.

Отчитайки спецификите, както на продуктовете линии, така и обстоятелството, че Банката развива лимитирана по мащаб мрежа от представителства, цитираните приоритети ще бъдат реализирани при използване на всички структури, в т.ч. и чрез създаване на предвиденият от ЗББР фонд за капиталови инвестиции.

Ключов приоритет на търговските усилия на Банката ще бъде развитието на програмите за индиректно финансиране на МСП сектора. Предлаганите програми ще бъдат значително разнообразени, в т.ч. като тематична насоченост и срочност. Ще бъдат разработени продуктови линии с по-голяма гъвкавост по отношение на матуриретна структура, лихвени равнища и пр., което да допринесе за по-лесното им адаптиране към динамичните пазарни условия, а оттук и до изискванията на банките-партньори. Основен акцент ще бъде съчетаването на предоставяне на ресурс с адекватно на целите на ББР споделяне на риска.

Банката счита, че в условия на висока ликвидност на банковия сектор поемането на инкременталния риск (допълнителният риск, който възпира търговските банки от финансиране), съвместно с банките партньори, би било ключов фактор за успеха на индиректните програми.

ББР ще взаимодейства с органите за управление на оперативни програми в България, като идентифицира съществуващи проблеми при финансирането на конкретни мерки и ще предлага решения за тяхното отстраняване, в т.ч. конкретни форми за финансирането им. С ускорен темп ще бъдат осъществени консултации с цел адекватното вписване на ББР в цялостния модел на управление на публичния ресурс, в подкрепа на развитието на реалния сектор. Банката счита участието си в него като съществена стъпка в повишаването на ефективността на мерките в подкрепа на българската икономика.

Основни, стратегически цели и политики на Банката в хоризонт 2017-2020, ще бъдат както следва:

- Преструктуриране на актива, с цел постигане на доминиращ принос на индиректното финансиране за сектора на МСП. Целевото съотношение на индиректно към директно финансиране е 60:40;
- Провеждане на устойчив процес за формиране и развитие на целеви продуктови линии, в рамките на двата основни подхода за финансиране на МСП;
- Консервативна оценка на поетите рискове и поддържане на високо ниво на покритие на проблемните вземания с провизии.

Банката възнамерява съществено да разнообрази източниците на финансиране. Очакванията са за увеличение на облигационните инструменти във формирането на пасива, като балансирането по отношение на международен и местен пазар ще бъде извършено текущо в зависимост от конкретните пазарни условия.

ББР ще продължи да подпомага инициативи на българската държава в подкрепа на икономическото и социално развитие на страната. През 2017 г. ще продължи дейността на ББР по осъществяването на Програма за саниране на многофамилни жилищни сгради.

СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА БАЛАНСА

Финансистът доц. Красимир Ангарски бе избран за член на Надзорния съвет на Българска банка за развитие АД на извънредно общо събрание на акционерите на 1 март 2017 г. Той влиза на мястото на Кирил Ананиев, който бе назначен за министър на финансите в служебното правителство. Промяната е извършена в съгласие със законите разпоредби, тъй като в качеството си на министър в Министерство на Финансите, явяващо се принципал на ББР, Кирил Ананиев няма право да бъде член на Надзорния съвет на ББР.

Доц. Красимир Ангарски е роден през 1953 година в София. Завършва Висшия икономически институт „Карл Маркс“. От 1980 година работи в Министерството на финансите, като достига до поста директор на данъчното управление на Софийска област и на София. През 1994-1995 година доц. Ангарски е изпълнителен директор на Банковата консолидационна компания, участва в ръководството на различни държавни предприятия.

От 24 март до 21 май 1997 година е министър без портфейл в кабинета на Стефан Софийански и участва активно в подготовката за въвеждането на валутен борд. След това става секретар по икономическите въпроси на президента Петър Стоянов.

През 2001-2004 година доц. Красимир Ангарски е изпълнителен директор на Банка ДСК, а в началото на 2005 година оглавява ДЗИ Банк. В началото на 2007 година става съветник в Пощенска банка. Преподава в Университета за национално и световно стопанство. Ръководител на групата за разработване на законите за валутния борд.

ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ

Вътрешният контрол включва следните компоненти:

(а) контролна среда – описание на контролната среда може да бъде намерено в т. VI. „Управление на риска“, секция 4. „Контролна среда“, и в т. XIX. „Декларация за корпоративно управление“, секция 3. „Контролна среда“ от този доклад.

(б) процес на оценка на рисковете на предприятието - описание на контролната оценка на рисковете на Банката може да бъде намерено в т. XIX. Декларация за корпоративно управление секции „Управление на риска“;

(в) информационна система, включително свързаните с нея бизнес процеси, съществени за финансовата отчетност, и комуникация - описание на информационната система на Банката може да бъде намерено в секции „Управление на риска“;

(г) контролни дейности - описание на контролните дейности на Банката може да бъде намерено в секции „Управление на риска“, в т. XIX. Декларация за корпоративно управление секции „Структура за управление на рисковете“, и „Комитети към УС“;

(д) текущо наблюдение на контролите - описание на текущото наблюдение и контрол на Банката може да бъде намерено в т. XIX. Декларация за корпоративно управление секции „Структура за управление на рисковете“, и „Комитети към УС“.

ДЕКЛАРАЦИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО

Ръководството на Банката декларира, че приложеният годишен финансов отчет отразява достоверно имущественото и финансовото състояние на Банката към края на 2016 г., както и определянето на финансовия резултат за годината, в съответствие с действащото законодателство. Използвана е подходяща счетоводна политика, която е прилагана последователно. Направени са необходимите преценки, в съответствие с принципа на предпазливост, при съставяне на годишния финансово-счетоводен отчет към края на годината. Ръководството последователно използва приложимите счетоводни стандарти и годишният финансов отчет е съставен на принципа на действащо предприятие.

Ръководството на Банката полага усилия за поддържане на подходяща счетоводна система, която отговаря на действащите счетоводни стандарти. Годишният финансов отчет разкрива състоянието на Банката с разумна степен на точност.

Предприети са всички мерки за опазване активите на Банката, предотвратяване на измами и недопускане нарушаване на законите в страната и наредбите на БНБ за регулиране на банковата дейност.

Настоящият доклад за дейността е приет на 14.03.2017 г. от УС на Българска банка за развитие и е подписан от

ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ДИРЕКТОРИ:

АНГЕЛ ГЕКОВ

БИЛЯН БАЛЕВ

ИЛИЯ КИРЧЕВ

Декларация за корпоративно управление

Принципи на корпоративното управление

Като финансова институция, създадена по силата на специален закон, и същевременно прилагаща всички регулаторни норми на БНБ и Европейското законодателство, и в изпълнение на мисията си да бъде устойчив инструмент на държавната политика за насърчаване на развитието на малкия и среден бизнес в България, Групата на ББР си е поставила за цел да бъде еталон за добро корпоративно управление и корпоративна отговорност, като последователно и стриктно спазва Националния Кодекс за Корпоративно Управление от 2007 година, Етичния Кодекс на ББР от 2013, Етичния Кодекс на Вътрешния Одит на Групата на ББР от 2015, законите и регулаторните изисквания в Република България, нормите на Европейското законодателство, както и добрите корпоративни и банкови практики.

Българска Банка за Развитие извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник Банката следва да отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 издадена от Комисията по Финансов Надзор (КФН). Банката също така следва да спазва изискванията на Директива 2014/65/ЕС за Пазарите на финансови инструменти (MiFID II) и Регламент 600/2014 на ЕС относно Пазарите на Финансови инструменти (MiFIR). Банката е създадена и прилага организация, свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно изискванията на горепосочените национални и Европейски нормативни актове. Банката е изградила система от вътрешни правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят пълното съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

Група Българска банка за развитие (Групата), включва Българска банка за развитие АД (ББР) и нейните дъщерни дружества – Национален Гаранционен Фонд ЕАД (НГФ) и Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ), в които ББР е едноличен собственик на капитала.

Освен включените в групата на ББР дъщерни дружества НГФ и МФИ Джобс, ББР не притежава значими преки или косвени акционерни участия (включително косвени акционерни участия чрез пирамидални структури и кръстосани акционерни участия) по смисъла на член 85 от Директива 2001/34/ЕО.

Българска банка за развитие АД

Българска банка за развитие АД (ББР, Банката) е създадена на 11.03.1999 г. като акционерно дружество под наименованието "Насърчителна банка" АД.

На 23.04.2008 г. е приет Закон за Българската банка за развитие (ЗББР). С него е уреден обхвата на дейността на Банката и на предвидените за учредяване нейни дъщерни дружества.

Седалището на Българска банка за развитие АД (ББР, Банката) е гр. София 1000, район "Средец", ул. "Дякон Игнатий" №1.

Към 31.12.2016 г. Българска банка за развитие АД няма открити клонове.

ББР е основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката взаимодейства интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката. Акценти в дейността на Банката са предекспортното, експортно и мостово финансиране. Традиционно Банката ще продължи да предлага инвестиционно по характер

финансиране за малкия и среден бизнес при удължена първоначална срочност и релаксирани изисквания към обезпеченията.

Банката е изпълнила изискванията на БНБ за минимално изискван акционерен капитал за упражняване на банкова дейност, както и капиталовите изисквания на ЗББР. Собствеността на капитала се разпределя както следва: 99,9999% се притежава от Република България, представлявана от Министерство на финансите, 0,0001% се притежава от Банка ДСК. Проведените стрес тестове и анализ на качеството на активите на банковите институции през 2016 година потвърдиха изключително високата капиталова адекватност и устойчивост на шокове на Групата, надхвърлящи многократно регулаторните изисквания.

Капиталът на Дружеството-майка (Банката) се състои от 6,017,735 броя обикновени, поименни акции с право на глас, всяка с номинал 100 лева. Акциите на ББР не се котираат на борсов пазар.

Със Закона за Българската банка за развитие е определено, че пакет не по-малко от 51% от акциите в капитала на Банката трябва да е държавна собственост, като акциите на Държавата в размер на не по-малко от 51% от регистрирания акционерен капитал са непрехвърляеми. Също така, специфично ограничение е установено относно състава на останалите акционери, извън българската държава, чрез Министерството на финансите. Такива могат да бъдат: Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка, Европейския инвестиционен фонд, както и други банки за развитие на държави-членки на Европейския съюз. Акциите на Банката не могат да бъдат залагани, както и правата по тях не могат да бъдат предмет на прехвърлителни сделки.

ББР декларира по отношение придобиването на собствени акции по реда на чл. 187д и чл. 247 от Търговския закон, че такова придобиване не е извършвано, както и че няма придобити, притежавани или прехвърлени от членовете на съветите през годината акции и облигации на дружеството и че по силата на чл. 6 алинея 4 от Закона за ББР акциите от капитала на банката освен от българската държава могат да бъдат придобивани и притежавани от Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд, от банки за развитие от държави - членки на Европейския съюз. В тези случаи не се прилага чл. 31 от Закона за кредитните институции.

Съгласно чл. 6 алинея 4 от Закона за ББР, членовете на управителните и на контролните органи, прокуристите и висшия ръководен състав не могат да притежават акции, и не могат да им бъдат предоставени опции върху ценни книжа на ББР, и в следващи отчетни периоди не могат да възникнат договорености, в резултат на които в бъдещ период могат да настъпят промени в притежавания относителен дял акции от настоящи акционери.

Управлението на ББР се извършва в съответствие с чл. 5 от Закона за ББР, съгласно който Банката има двустепенна система на управление и правата на държавата в общото събрание на акционерите на банката се упражняват от министъра на финансите. Извън правомощията на министъра на финансите, промяна в Закона за ББР в качеството му на учредителен договор и правото да се емитират или изкупуват обратно акции е възможно с гласуването на нов закон или промяна на действащия закон от Народното Събрание. Съгласно този член, в качеството си на представляващ мажоритарния акционер в ББР, решения за намаление на капитала чрез обратно изкупуване на акции може да бъде взето от министъра на финансите.

През 2016 година ББР няма задължения по съществуващи или нови емисии ценни книжа.

Към 31.12.2016 няма висящи съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания на групата на ББР в размер на 10 на сто или повече от собствения капитал.

Групата на ББР не изготвя прогнозни финансови отчети.

Съгласно Устава, кредитната дейност на Банката е ориентирана към:

- Предекспортно и експортно кредитиране на малки и средни предприятия;
- Кредитиране чрез банки-посредници или пряко на други видове дейности на малки и средни предприятия;
- Рефинансиране на банки, кредитиращи малки и средни предприятия;
- Финансиране на инвестиции извън страната на малки и средни предприятия.

Банката предоставя и други видове кредити по ред, определен от Управителния съвет като експозиция към един клиент или група свързани клиенти, различни от кредитни институции, централни правителства и централни банки по смисъла на Регламент 575/2013/ЕС, след отчитане на ефекта от редуцирането на кредитния риск, не може да надвишава 10 (десет) на сто от приемливия (собствения) капитал на Банката. В случай на възникване на експозиция в нарушение на горния лимит и като следствие от бизнес комбинация и/или друга сделка, Управителният съвет уведомява Надзорния съвет и прави предложение за метода, срока и необходимостта от нейното регулиране, за което иска потвърждение от Надзорния съвет.

В подкрепа на развитието на икономиката и с цел предоставяне на финансова подкрепа за всеки бизнес, Банката може да финансира/рефинансира дружества със задължения, класифицирани в кредитния регистър при БНБ в групи „Необслужвани“ или „Загуба“ (или еквивалент на такава класификация, в случай на нормативни промени), към момента на кандидатстване за кредит от ББР, след потвърждение от Надзорния съвет.

Управителният съвет взема единодушно решение за формиране на експозиция към един клиент или група свързани клиенти, чийто размер надхвърля 5% от собствения капитал на Банката, при спазване изискванията на Закона за кредитните институции и вътрешните правила на Банката.

С оглед на специфичната си функция за провеждане на държавна политика на насърчаване, ББР приоритизира в дейността си програми и продукти за насърчаване на МСП, он-лендинг програми, експортно финансиране и финансиране по възложени мандати. Най-голямата кредитна експозиция на Банката предоставена на група свързани лица /извън банкови институции/ е в размер на 62 202 хил. лв. по амортизирана стойност (2015: 50 510 хил. лв.), което представлява 9.99% от собствения капитал на Банката (2015: 8.66%). Анализ на структурата на кредитния портфейл по сегменти е предоставена в индивидуалния финансов отчет.

Предвид специфичната дейност на Банката, към 31 декември 2016 г. средствата, привлечени от 20 най-големи небанкови депозанти представляват 97.26% от общата сума на задълженията към други клиенти (31 декември 2015 г.: 96.49%).

С оглед на специфичната си дейност, групата на ББР използва значително външно финансиране от международни финансови институции. Детайлна информация относно получените външни кредитни линии е оповестена в бележка 30 към годишния финансов отчет.

Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ)

Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ) е дружество, учредено на 12.08.2008 г. въз основа на Закона за Българската банка за развитие (ЗББР) и е регистрирано в Търговския регистър на 22.08.2008 г. Съгласно Закона за кредитните институции (ЗКИ) „Национален гаранционен фонд“ ЕАД е финансова институция, вписана през 2009 г. от БНБ в Регистъра по чл.3, ал.2 от Закона за кредитните институции (ЗКИ). В съответствие с Устава на дружеството, предметът на дейност е:

- издаване на гаранции за допълване на обезпечението по заеми на малки и средни предприятия;

- предлагане на други продукти на малки и средни предприятия, като: гаранция за участие в търг; гаранция за добро изпълнение; гаранция за авансово плащане; гаранция за изплащане на кредит на износител и други;
- издаване на гаранции за допълване на обезпечение по заеми на малки и средни предприятия, осъществяващи научноизследователска и развойна дейност и за внедряване на тези продукти и научни разработки в индустрията;
- други дейности, които не са забранени изрично от закона.

Седалището на Национален гаранционен фонд ЕАД (НГФ) е гр. София ул. "Дякон Игнатий" №1.

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ Джобс)

Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ Джобс) е вписана в Търговския регистър на 14.01.2011 г. Предметът на дейност е микрофинансиране, в това число отпускане на микрокредити, придобиване от трети лица и отдаване под лизинг на промишлено оборудване, автомобили и други превозни средства, както и други вещи/финансов лизинг/, покупко-продажба и внос на такива вещи, консултантски услуги, търговско представителство и посредничество на местни и чуждестранни физически и юридически лица, извършващи дейността си в страната, както и всяка друга дейност, незабранена със закон.

Седалището на Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД (МФИ Джобс) е гр. София ул. "Дякон Игнатий" №1.

Управление на Риска на Групата на ББР

В хода на обичайната си дейност дружествата от Групата на ББР са изложени на различни финансови рискове, чието настъпване може да доведе до формиране на загуби и до влошаване на финансовата стабилност на Групата. Тези рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на контролни механизми, за да могат да бъдат управлявани и да се избягва концентрирането на неоправдан риск. Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността и съществуването ѝ. Основните рискове, на които е изложена Групата, са кредитен, пазарен и операционен.

При управлението на риска, Групата се ръководи от принципите на консервативност, обективност и пълно съответствие с всички действащи национални и Европейски нормативни актове и регулаторни препоръки. В подкрепа на тази политика, Групата поддържа значително по-високи от регулаторно изискваните нива на ликвидни буфери и капиталова адекватност.

Кредитен риск

Кредитният риск е основният риск, на който е изложена ББР, поради което неговото управление е основно в дейността ѝ. Управлението на кредитния риск се извършва в съответствие със Закона за ББР и с действащите законови и подзаконови нормативни актове на Република България, регламентиращи кредитната дейност, както и съгласно утвърдените международни норми и установените добри банкови практики.

Групата използва модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. В Групата са създадени и функционират органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са процедури и механизми за текущо следене, отчитане и управление на кредитния портфейл, изискващи периодични, а при необходимост извънредни, доклади за финансовия и правен статус на всеки кредитополучател и задължените лица. При установяване на нови обстоятелства, които могат да доведат до промяна в рисковия профил на кредитополучателите, включително до увеличаване на риска от несъбираемост на

кредитната експозиция, се предприемат адекватни и съобразени с рисковите параметри на длъжника мерки.

При управлението на кредитния риск на Банката се съблюдава система от вътрешнобанкови лимити по икономически отрасли, по инструменти, както и други кредитни ограничения и лимити за концентрация, а резултатите от мониторинга за спазването им се докладват на компетентните органи. Системата от лимити се преразглежда и актуализира периодично.

Управлението на кредитния риск по поетите задбалансови (гаранционни) ангажименти от НГФ е на две нива – на ниво индивидуална сделка (гаранция) и на портфейлно ниво. Кредитният риск на индивидуално ниво се управлява, съгласно вътрешните правила и процедури за гаранционната дейност, като предложението за издаване на гаранция (поемане на гаранционен ангажимент) се преглежда и одобрява от риск мениджъра на дружеството преди издаване на потвърждение за гаранция от представляващите НГФ. По гаранционната схема по ПРСР има и второ ниво на одобрение – т.нар. Консултативен комитет, съставен от представители на МЗХ и ББР, който одобрява поемане на гаранционни ангажименти над 500 000 лв. На портфейлно ниво кредитният риск се управлява чрез въведени лимити за плащане (капове), ограничаващи ангажимента на НГФ да плати до определен дял от размера на портфейла от гаранции, издадени по дадена програма към дадена банка. Последващото управление на поетия от НГФ кредитен риск се осъществява чрез процедури за мониторинг, в рамките на които фондът може да изключи от гарантирания портфейл определени кредити, които не отговарят на специфични изисквания на подписаните гаранционни споразумения.

Политиката, която МФИ ДЖОБС е възприела с цел минимизиране на кредитния риск, е да прави предварителна оценка на кредитоспособността на клиентите, както и да изисква допълнителни обезпечения по лизинговите и кредитни договори, прехвърлените права на вземания – застраховки на лизинговите активи, вписване на лизинговите договори в ЦРОЗ, поръчителство, запис на заповед и особени залози върху вземания, както и ипотека на недвижимо имущество и/или залог на движими вещи при предоставяне на кредити.

Пазарни рискове на Групата на ББР

При управлението на валутния риск Групата на ББР следва принципа за поддържане на минимални открити валутни позиции, съгласно зададени лимити. Валутните позиции не се формират със спекулативна цел, а са следствие на валутни операции, възникващи в хода на обичайната банкова дейност. Групата на ББР не извършва съществени сделки и не държи значителни открити позиции във валути, различни от евро и лев. Докато курсът на лева е устойчиво фиксиран към еврото, еврото не се разглежда като валута, носеща валутен риск за паричните потоци и финансовата позиция на Групата.

За управлението на лихвения риск се изготвят регулярни отчети за финансовите активи и пасиви, разпределени във времеви интервали според тяхната чувствителност към промени в лихвените проценти. Към несъответствията по периоди се прилага оценка за очакваното изменение на лихвената крива, с което се измерва потенциалния риск за лихвения доход и капитала на Групата.

Рисковете в операциите на паричния и капиталов пазар се управляват със система от лимити, отразяващи рисковия профил на инвестициите и определени по параметри на портфейла, като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др. Системата от лимити се преразглежда периодично, а изпълнението на лимитите е обект на ежедневно следене. Портфейлът ценни книги, формиран от дружествата от Групата с цел инвестиране на свободните средства, се характеризира с относително ниска дюрация, нисък лихвен риск и с относително ликвидни ценни книги, емитирани от надеждни институции, т.е. нисък ценови риск. Поради отсъствието на търговски портфейл съгласно регулаторните разпоредби не е заделен капитал за пазарен риск.

Ликвидността на Групата на ББР се управлява като стриктно се следят съотношения, индикиращи ликвидната позиция по периоди. Ликвидният риск се измерва чрез прилагане на допълнителни сценарии за паричните потоци от дейността.

Измерват се и се следят също така ликвидните буфери на Групата на ББР и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Спазването на лимитите за ликвидни съотношения се следи и докладва регулярно пред съответните органи.

Операционен риск

Управлението на операционния риск се извършва чрез стриктно наблюдение и регистриране на всички операционни събития, възникващи в дейността различните звена и процеси в дейността на Групата, като събитията, характеризиращи се с по-голяма честота, както и тези с голям ефект, служат за основа на анализи на операционния риск в различни сценарии. Операционният риск е измерим и контролируем, като в процеса на работа се поддържа регистър на операционните събития, който служи като база за анализ и подобрене на процесите на работа и минимизиране на условията, които потенциално биха довели до операционни събития и загуба за Групата. Изчислява необходимия капитал за операционен риск, като използва подхода на базисния индикатор, съгласно приложимата регулаторна рамка.

Структура за управление на рисковете

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете, са следните:

За Дружеството-майка (Банката):

- Надзорен съвет – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Одитен комитет към Надзорния Съвет – в изпълнение на най-добрите практики за независим одитен контрол и изграждането на системата на трите стълба за контрол във финансовия сектор съгласно препоръките на Базел III;
- Управителен съвет – отговаря за общият подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;
- Комитет по риска – отговаря за контрола върху прилагането на политиките по управление на отделните видове риск и адекватността на рисковия профил на Банката на възложените и задачи;
- Комитет по управление на активите и пасивите (КУАП) – отговаря за стратегическото управление на активите и пасивите, и за управлението на пазарните рискове, вкл. ликвиден, свързани с тях;
- Комитет по провизиите – анализира кредитните сделки от гледна точка на управление на кредитния риск общо за кредитния портфейл, както и на ниво кредитни сделки и кредитополучатели;
- Изпълнителни директори и членове на УС – осъществяват текущ оперативен контрол по поддържане и спазване на определените лимити за конкретните видове риск и прилагането на разработените процедури;
- Централната банка осъществява допълнителен надзор върху управлението на рисковете в Банката чрез изискване на периодични регулаторни отчети и последващ контрол по спазването на нормативно определените максимални нива за експозиция към определени видове рискове.

За дъщерното дружество Национален гаранционен фонд (фондът):

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са следните:

- Надзорен съвет – Управителен съвет на ББР АД (Дружеството-майка) – извършва общ надзор върху управлението на рисковете;
- Съвет на директорите – отговаря за общия подход за управление на рисковете и одобрява стратегиите, принципите и конкретните методи, техники и процедури за управление на рисковете;
- Комитет по провизиите – анализира гарантираните портфейли от гледна точка на управление на кредитния риск общо за гарантирания портфейл, както и на ниво гаранционна сделка и получател на гаранция.
- Отдел «Риск и мониторинг» – осъществява мониторинг по отношение на гарантираните портфейли и обезпечението по кредитите. Най-малко веднъж годишно се извършва проверка на изпълняваните икономически и социални изисквания от МСП, ползващи гаранции от „Национален гаранционен фонд“ ЕАД.

За дъщерното дружество Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД:

Основните звена, които са отговорни пряко за управление на рисковете са:

- Съвет на директорите – приема правила и процедури за управление на риска. Контролира рисковите фактори за дейността на Дружеството и взема решения в границите на своите правомощия. Също така анализира кредитните сделки на стойност над 100 хил. лв. от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване;
- Кредитен комитет – текущо наблюдава и анализира кредитния и лизинговия портфейл на Дружеството от гледна точка на кредитния риск в т.ч. и по отделни сделки;
- Кредитен съвет – анализира кредитните и лизингови сделки от гледна точка на управление на кредитния риск при тяхното разрешаване и/или предоговаряне;
- Оперативно ръководство (Изпълнителен директор и Член на СД) – организира дейностите по прилагане на приетите от Съвета на директорите Правила за управление на риска. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск. Контролира съответствието на използваните от съответните служители процедури по анализ, измерване и оценка на риска с приетите от Съвета на директорите вътрешно-нормативни документи;
- Отдел Управление на риска – разработва и внедрява система за управление на риска. Изготвя и внася на Съвета на директорите периодични отчети с цел оценка на рисковете в дейността, в т.ч. спазването на лимити и докладва текущо на оперативното ръководство на Дружеството. Извършва първоначална и текуща проверка на методите за оценка на риска. Контролира входящите данни, необходими за оценката на риска, съгласно приложим метод на достоверност и достатъчност.

Банкови регулатори съгласно българското законодателство

В съответствие с изискванията на законите и подзаконовите нормативни актове, регулиращи банковата дейност в страната, ББР следва да спазва ограничения, свързани с определени съотношения при консолидираните си отчети. Към 31.12.2016 г. ББР е спазвала всички регулативни изисквания на БНБ и българското законодателство.

В дейността си Групата следва да спазва регулаторните изисквания за капиталова адекватност и същевременно да изпълнява общите цели, заложили при създаването ѝ – подкрепа на икономическата политика на страната и развитието на малък и среден бизнес. Стойностите на покритие на активите с капиталови буфери многократно превишават нормативните изисквания нива.

Контролна среда

ББР следва управленска философия и оперативен стил подчинени на принципите на консервативност при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели на банката. Във връзка с особената роля на банката като инструмент за провеждане на държавна политика, ръководството на банката е възприело подход на специализиран контрол по отношение на контролната среда, като в структурата на банката са създадени редица управления със специфични контролни функции – Управление „Риск“, Управление „Ликвидност“, Управление „Планиране, анализ и регулации“, Управление „Правно“, Отдел „Класифицирана информация“, Управление „Съответствие“. Наред с периодичната актуализация на вътрешно-нормативната база, този подход позволява на ръководството да предприема своевременни мерки за контрол на рисковете, наред с традиционните компоненти на контролната среда, осигурявани от прякото участие на ръководството на банката в изготвянето и верифицирането на финансовите отчети и дейността на Управление „Счетоводство“ и Управление „Вътрешен одит“, действащи в пълно съответствие с принципите на системата от трите контролни стълба, въведена с европейските нормативни актове.

Ръководството възлага възлагат правомощия и отговорностите за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена вътрешно-нормативна база, съобразено с действащото национално и европейско законодателство, като за гарантиране на взаимоотношенията по отчетността и докладването и йерархията на правомощията са изградени редица специализирани комитети към УС и НС на ББР, както е оповестено в Декларацията за Корпоративно Управление, представляваща неделима част от настоящия финансов отчет.

Банката е разработила вътрешно-нормативна база, която включва политика и комуникации, насочени към гарантиране, че целият персонал разбира целите на предприятието, знае по какъв начин индивидуалните действия на всеки са вътрешно обвързани и допринасят за тези цели, и кой и по какъв начин се отчита и за какво носи отговорност.

Банката е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Управление „Вътрешен одит“ и Одитния Комитет към НС на банката осъществяват текущо наблюдение на контролите.

Управление на Групата на ББР

Българска банка за развитие АД има двустепенна структура на управление, която се състои от Надзорен съвет и Управителен съвет. През 2016 г. не е имало промени в структурата на органите на управление.

Надзорен съвет:

Атанас Кацарчев – Председател.

Атанас Кацарчев е данъчен и финансов консултант с дългогодишен управленски опит. Бил е заместник-министър на финансите, председател и член на управителни съвети на търговски дружества, в

момента е съветник на министъра на финансите. В периода 2001-2006 г. е член, а от 2006-2009 г. и председател на Надзорния съвет на ББР.

Кирил Ананиев - Зам.-председател

Кирил Ананиев е заместник-министър на финансите в служебния кабинет. В периода 1998-2009 г. е заместник-министър на финансите при три последователни правителства. Бил е също секретар по финансова политика в администрацията на Президента на Република България и съветник към Политическия кабинет на министър-председателя. В периода 2006-2009 г. е член на Надзорния съвет на Насърчителна банка (днес Българска банка за развитие). През 2017 година е назначен за служебен Министър на Финансите.

Димитър Димитров - Член на НС

Димитър Димитров е с доказан професионален и управленски опит в банковия сектор. Бил е изпълнителен директор на ОББ, заместник-министър на икономическото развитие, подуправител на БНБ, изпълнителен директор на БКК и др. От 2001 до 2011 г. е член на Управителния съвет на ББР.

В изпълнение на добрите практики за контрол и системата на трите стълба, препоръчвана в рамките на Базел III, към Надзорния Съвет функционира специализиран орган от Одитен Комитет, Комитет по Риска и Комитет по Възнагражденията.

	Комитет по Риска	Комитет по Възнагражденията
Атанас Кацарчев	Председател	Председател
Кирил Ананиев	Член	Член
Димитър Димитров	Член	Член

Одитен Комитет:

г-жа Валя Йорданова- Председател на Комитета

г-жа Русланна Радомирова – Член на Комитета;

г-н Огнян Тодоров - Член на Комитета.

Управителен съвет:

Ангел Геков - Председател на Управителния съвет и изпълнителен директор

Ангел Геков е с над 20-годишен опит в мениджмънта на финансови институции. Завършил е Юридическия факултет на Софийския университет Св. Климент Охридски. Специализирал е Финанси и банкиране за страните от ЦИЕ в Токио, Япония и кредитен анализ във Виена, Австрия. Професионалното си развитие започва в Стопанска банка през 1991 година. През 1997 г. оглавява управление "Кредитиране" в Булбанк. От 2001 до 2005 г. кариерата му преминава през позициите на изпълнителен директор на Росексимбанк, Общинска банка и Насърчителна банка (сега Българска банка за развитие). През последните три години, преди да се завърне в ББР, е член на УС и изпълнителен директор на Търговска Банка Д.

Билиан Балев - Зам.-председател на Управителния съвет и изпълнителен директор

Билиан Балев е завършил „Финанси и кредит“ в УНСС. В периода 1992–1995 г. преминава допълнителни курсове и квалификации последователно в САЩ, Великобритания и Чехия. Специализира в American Express Bank в Ню Йорк, а през 1995 г. получава квалификация по портфолио мениджмънт в Central European University, Прага. Кариерата му в банковия сектор започва през 1991 г. в Българска пощенска банка. В периода 1992-1995 г. заема позиции в Частна земеделска и инвестиционна банка, Финансово-брокерска къща София и Юнионбанк. От 1996 г. до 2001 г. е изпълнителен директор на Капман

АД. През 2001 г. става управител на компанията Нобел Адвзайтърс, а през 2004 г. – на Форем Консултинг България. От края на 2013 г. е изпълнителен директор на ББР.

Илия Кирчев - Член на Управителния съвет и изпълнителен директор

Илия Кирчев е магистър по "Финанси" от Университета за национално и световно стопанство. Кариерата му започва през 1995 г. в Агробизнесбанк в Пловдив. От 1999 г. до 2003 г. е управител на клон Пловдив на Алианц Банк България. От 2003 до 2005 г. заема ръководни позиции в Ейч Ви Би Банк Биохим. От 2005 г. до 2010 г. последователно оглавява два от пловдивските клонове на Юробанк България, а през 2011 г. става регионален мениджър за корпоративни клиенти в банката. От 2012 до 2013 г. е управител на клон Пловдив на Първа инвестиционна банка. Понастоящем е асистент във Висшето училище по агробизнес и развитие на регионите в Пловдив.

Комитети към УС

Управителният Съвет на ББР в изпълнение на действащото законодателство в България и ЕС и следвайки добрите банкови практики, е делегирал част от правомощията си на специализирани комитети - Комитет по Обезценки и Провизии, Комитет по Управление на Активите и Пасивите, и Комисия за разглеждане на жалби и сигнали.

От декември 2016 е прекратено съществуването на Комитета по Обезценки и Провизии и предстои вземане на решение от УС за прехвърляне правата и задълженията на този Комитет към Комитета по Управление на Активите и Пасивите. Ежемесечно се провеждат заседания на Комитета за управление на активите и пасивите (КУАП), на които се извършва преглед на основните показатели, имащи отношение към стратегическото управление на активите и пасивите в Банката. Основните функции на КУАП са да установява, управлява и наблюдава ликвидния риск на Банката, да определя стратегията по привличане на ресурс, да определя политиката на ценообразуване на кредитите, така че да се подsigури адекватен марж над цената на ресурса, да взема решения относно стратегическата ликвидност на Банката, с оглед осигуряване на редовно и навременно посрещане на текущите и бъдещи задължения, както в нормални условия, така и при ликвидна криза, да определя структурата на ликвидните буфери и източниците на допълнително финансиране. Материалите, които се разглеждат на заседанията на Комитета, заедно с протоколите от тях се предоставят на Управителния съвет на ББР своевременно след провеждане на всяко заседание. В посочените комитети освен членове на УС участват и ръководители на ключови звена в Банката:

	Комитет по Обезценки и Провизии	Комитет по Управление на Активите и Пасивите	Комисия за разглеждане на жалби и сигнали*
Ангел Геков		Член	
Билиан Балева		Председател	
Илия Кирчев		Член	Член
Началник Управление Риск		Член	
Началник Управление Правно			Член
Началник Управление Банкова сигурност			Член
Началник Управление Планиране, Анализ и Регулации	Председател	Член	Член
Началник Управление Вътрешен одит на групата			Член

Началник Управление Ликвидност		Член	
Началник Управление Корпоративно Банкиране			
Началник Управление Международни Финансови Институции		Член	
Главен експерт Управление Планиране, Анализ и Регулации, отговарящ за кредитен контрол	Член		
Заместник Началник Управление Риск		Член	
Главен експерт Управление Риск	Член		

* *Председателят на Комисията се избира от членовете за срок от една година.*

Банката се представлява съвместно от всеки двама от тримата изпълнителни директори.

През 2016 не са настъпили промени в основните принципи за управление на групата на ББР.

Договори със свързани лица, участващи в управлението и участие на членове на УС и НС в други дружества

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240 "б" на Търговския закон между членовете на НС и УС или свързани с тях лица, от една страна, и банката от друга страна, които да излизат извън обичайната им дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

През 2016 година между ББР и свързани лица, няма сключени сделки или предложения за сключване на такива сделки, които са извън обичайната дейност или съществено се отклоняват от пазарните условия, по които ББР или нейно дъщерно дружество е страна.

Няма съществени договори на дружеството, които пораждат действие, изменят се или се прекратяват поради промяна в контрола на дружеството при осъществяване на задължително търгово предлагане, и доколкото съществува законово ограничение относно приемливия кръг акционери в ББР съгласно закона за ББР не се очаква да възникнат такива договори.

Групата на ББР няма практика да сключва и не е сключила споразумения между дружествата и управителните им органи или служители за изплащане на обезщетение при напускане или уволнение без правно основание или при прекратяване на трудовите правоотношения по причини, свързани с търгово предлагане.

Участието, по смисъла на чл.247, ал.2, т.4 от Търговския закон, на членове на НС и УС в търговски дружества, като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участие в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

Членовете на НС на ББР имат следните участия в капитала или управлението на други дружества:

Атанас Славчев Кацарчев - не участва в капитала и управлението на други дружества.

Кирил Миланов Ананиев - не участва в капитала и управлението на други дружества.

Димитър Кирилов Димитров е съдружник във „ПИ ДЖИ ДИ“ ООД (ЕИК: 175247211) и притежава 50% от дяловете в капитала на дружеството. То не извършва дейност. Г-н Димитров участва в управлението на „Еврохолд България“ АД, ЕИК 175187337, на длъжност: член на УС.

Членовете на УС имат следните участия в капитала или управлението на други дружества:

Ангел Кирилов Геков участва в управлението на Национален гаранционен фонд ЕАД, ЕИК 200321435 като Председател на Съвета на Директорите. Г-н Геков участва в управлението на „ПиСиЕй“ ООД, ЕИК 201477526 и притежава 25% от капитала на дружеството. Г-н Геков притежава 19% от капитала на „БУЛГАРПЛОД БГ ЧЕРИ“ ООД, ЕИК 200204916.

Билиан Любомиров Балев участва в управлението на Микрофинансираща институция Джобс ЕАД, ЕИК 201390740 като Председател на Съвета на Директорите. Г-н Балев е съдружник във „Фининвест“ ООД и притежава 99% от капитала на дружеството. Дружеството е чуждестранно юридическо лице, учредено и съществуващо съгласно законите на Обединено Кралство Великобритания и Северна Ирландия. Г-н Балев е едноличен собственик на капитала и управляващ на дружество „Фин яхтинг“, учредено и съществуващо съгласно законите на Малта. Г-н Балев е член на административния борд на Европейската асоциация на публичните банки (ЕАПБ) със седалище гр. Брюксел, Белгия.

Илия Василев Кирчев участва в управлението на Микрофинансираща институция Джобс ЕАД, ЕИК 201390740 като зам. председател на Съвета на Директорите. Г-н Кирчев е член на орган на управление на следните дружества с нестопанска цел: Фондация „Академия 2007“ гр. Кърджали, ЕИК 108688838; Народно читалище „Др. Христо Аджаров 2010“ – Пловдив, ЕИК 175962774.

В бележка 13А към финансовия отчет е оповестена изчерпателна информация за пълния размер на възнагражденията, наградите и/или ползите на всеки от членовете на управителните и на контролните органи за отчетната финансова година, изплатени от емитента и негови дъщерни дружества.

Управление на дъщерните дружества

ББР е едноличен собственик на капитала на дъщерните дружества НГФ ЕАД и МФИ Джобс ЕАД.

Национален Гаранционен Фонд ЕАД

НГФ ЕАД има едностепенна система на управление – Съвет на директорите (СД), като през 2016 г. той е бил в състав от трима членове.

Съвет на директорите

Ангел Геков - Председател на Съвета на директорите

Самуил Шидеров - Заместник-председател на Съвета на директорите

Самуил Шидеров е изпълнителен директор на Националния гаранционен фонд. Има бакалавърска степен по "Банково дело" и магистърска степен по "Финанси" от Икономическия университет във Варна. Започва кариерата си в края на 2001 г. в СЖ Експресбанк, София. От 2003 до 2011 г. работи в дирекция "Управление на риска" в Райфайзенбанк България, където последователно е заемал длъжностите кредитен администратор, специалист проблемни кредити, завеждащ сектор и заместник-началник отдел. От октомври 2011 г. до декември 2012 г. е ръководител отдел в Банка ДСК. Той е изпълнителен директор на Националния гаранционен фонд от началото на 2013 г. На 18 юни 2015 г. Самуил Шидеров е избран за член на борда на директорите на Европейската асоциация на гаранционните институции (АЕСМ).

Александър Георгиев - Член на Съвета на директорите

Александър Георгиев е член на Съвета на директорите на Националния гаранционен фонд от март 2015 г. Магистър по „Икономика и управление на промишлеността“ от Стопанската академия „Димитър Апостолов Ценов“ в град Свищов. Има богат опит на експертни и ръководни позиции в сферата на застраховането и финансовите услуги.

Фондът се представлява, от които и да е двама от членовете на съвета на директорите заедно.

Членовете на СД на НГФ ЕАД не притежават акции на Фонда, както и нямат специални права за придобиване на такива акции.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240 “б” на Търговския закон между членовете на СД на НГФ ЕАД или свързани с тях лица, от една страна, и дружеството от друга страна, които да излизат извън обичайната им дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл.247, ал.2, т.4 от Търговския закон, на членове на СД на НГФ ЕАД в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

Ангел Кирилов Геков е изпълнителен директор и председател на Управителния съвет на Българска банка за развитие АД. Г-н Геков участва в управлението на „ПиСиЕй“ ООД, ЕИК 201477526 и притежава 25% от капитала на дружеството. Г-н Геков притежава 19% от капитала на „БУЛГАРПЛОД БГ ЧЕРИ“ ООД, ЕИК 200204916.

Александър Георгиев е едноличен собственик на “КА СЕРВИЗ” ЕООД, ЕИК 114672190, „Бранди БГ“ ЕООД, ЕИК 202605174, ЕТ „Александър Георгиев – Ей Джи“, ЕИК 824083350.

Самуил Павлов Шидеров и няма участия в други дружества или кооперации съгласно чл. 247 ал. 2 т. 4 от Търговския закон. Г-н Шидеров е член на борда на директорите на Европейската асоциация на гаранционните институции (European Association of Mutual Guarantee Societies – АЕСМ) – международна организация с нестопанска цел със седалище гр. Брюксел, Белгия.

Микрофинансираща Институция Джобс ЕАД

МФИ Джобс ЕАД също има едностепенна система на управление - Съвет на директорите (СД), който се състои от три члена.

Съвет на директорите

Билиан Балев - Председател на Съвета на директорите

Илия Кирчев - Зам.-председател на Съвета на директорите

Костадин Мунев - Член на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Костадин Мунев притежава магистърска степен по финанси от Университета за национално и световно стопанство в София през 1996 г. През 2011 г. е избран за прокурист на Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД и ръководител на отдел Кредитиране и лизинг на дружеството, от април 2013 г. е член на СД, а от април 2014 г. е избран за Изпълнителен директор на Микрофинансираща институция ДЖОБС ЕАД. Работил е като главен счетоводител на български предприятия и сдружения с нестопанска цел. Притежава богат опит в сферата на микрофинансирането придобит като мениджър финансов лизинг по проект JOBS на Програма за развитие на ООН в периода 2003 – 2010 г. Участник в редица международни конференции по теми, свързани с микрофинансирането и съавтор на публикации: „Ръководство за

микрокредитиране в Европа“, „От изключване към включване чрез микрофинансиране“, „Пазарно проучване на микрокредитирането за целите на Европейския Инвестиционен фонд – Международно проучване в Западна и Източна Европа: Доклад за България“. Владее английски и руски език.

Дружеството се представлява от които и да е двама от членовете на Съвета на директорите заедно.

Няма сключени договори по смисъла на чл. 240 “б” на Търговския закон между членовете на СД или свързани с тях лица, от една страна, и Дружеството от друга страна, които да излизат извън обичайната им дейност или съществено да се отклоняват от пазарните условия.

Участието, по смисъла на чл.247, ал.2, т.4 от Търговския закон, на членове на СД на Дружеството в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаване на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други търговски дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети е както следва:

Билиан Любомиров Балев е изпълнителен директор и зам. председател на Управителния съвет на Българска банка за развитие АД. Също така г-н Балев е съдружник във „Фининвест“ ООД и притежава 99% от капитала на дружеството. Дружеството е чуждестранно юридическо лице, учредено и съществуващо съгласно законите на Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия. . Г-н Балев е едноличен собственик на капитала и управляващ на дружество „Фин яхтинг“ , учредено и съществуващо съгласно законите на Малта. Г-н Балев е член на административния борд на Европейската асоциация на публичните банки (ЕАПБ) със седалище гр. Брюксел, Белгия.

Илия Василев Кирчев е изпълнителен директор и член на УС на Българска банка за развитие АД. Г-н Кирчев е член на орган на управление на следните дружества с нестопанска цел: Фондация „Академия 2007“ гр. Кърджали, ЕИК 108688838; Народно читалище “Др. Христо Аджаров 2010“ – Пловдив, ЕИК 175962774.

Костадин Божиков Мунев няма участия в други дружества или кооперации съгласно чл. 247 ал. 2 т. 4 от Търговския закон.

Сделки със свързани лица и дружества под общ контрол на държавата

Собственик на ББР е българската държава, в резултат от което дружествата от Групата на ББР са свързани лица с държавните органи на Република България и дружествата, в които тя упражнява контрол. В консолидираните и индивидуални финансови отчети е предоставена детайлна информация относно сделките на Групата на ББР и на ББР със свързани лица и дружествата под общ контрол на държавата.

Стратегия за развитие и бизнес цели

ББР е основен инструмент и канал за провеждане на държавни политики в икономиката, в т.ч. в целеви сфери, региони, отрасли и социални групи. Банката взаимодейства интензивно с всички останали държавни структури с цел осигуряване на максимално въздействие на насочваните публични средства в подкрепа на развитието на икономиката.

Групата на ББР функционира в условията на пълна прозрачност и прилага най-добрите практики в управлението и банковата дейност. Основна цел във функционирането на Групата е да бъдат идентифицирани и анализирани сектори на икономиката, които изпитват затруднен достъп до финансиране и да предприеме мерки за улесняване на достъпа.

Улесняването на достъпа на МСП до банково финансиране не изчерпва основните приоритети във функциониране на ББР. Групата подпомага всички усилия на правителството за ускоряване на икономическия растеж на страната, като предоставя своята експертиза и осъществява действия във всички области на неговата икономическа политика, като подпомага усвояването на средствата по структурните фондове на ЕС за България, подпомага експортния потенциал и др.

Наред с изложеното, основен принцип в дейността на Групата е да допълва пазара, да не допуска изместване на традиционните търговски банки от пазара. Дейността на Групата има за цел единствено да компенсира съществуващ пазарен недостиг във финансирането на определени сегменти и с това да коригира рисковият им профил и насърчи търговските банки да развият експозицията си към тях.

Стратегическите цели на ББР са:

- Да подпомогне икономическия ръст чрез увеличаване експозицията си в подкрепа на региони и сектори на икономиката с подтиснат растеж;
- Да подпомогне икономическия ръст в региони чрез финансиране, приоритетно синдикирано по характер, на значими и инфраструктурни по характер, инвестиции;
- Да подпомогне развитието на конкурентноспособни производства и сектори от икономиката с доказан експортен потенциал;
- Да улесни, съвместно с останалите институции в страната, достъпа до финансиране на иновативни и новосформирани фирми;
- Да улеснява и подпомага насочването на капиталови потоци към българската икономика.

Социална отговорност и политика на многообразие

Българска банка за развитие вярва, че инвестицията в образованието и науката е инвестиция в бъдещето. Затова сме припознали като своя мисия подкрепата за търсещите знания, интелигентните, талантливите, амбициозните и обещаващи млади хора в България.

Кампанията „Научните чудеса на България“ е съвместна инициатива на в. „Стандарт“ и БАН, която се провежда за първи път през 2015 година. През 2016 година, Българска банка за развитие награди студента от Нов Български Университет Атанас Атанасов със специална награда в категория „Млади откриватели“ от кампанията „Научните чудеса на България“.

Националната кампания „Учи, за да работиш“ цели да съдейства за преодоляването на пропастта между търсене и предлагане на пазара на труда в България. Тази пропаст се задълбочава с всяка изминала година, тъй като бизнесът изпитва остър недостиг от професионално квалифициран персонал, който ще се задълбочава в следващите 10 –15 години, заради пенсионирането на старите работници и липсата на подготвени заместници. В същото време училищата произвеждат голям брой кадри със силно затруднена професионална реализация.

Кампанията се организира от в. „24 часа“ и предвижда широки дебати по темата, както и изработването на карта на сегашните професионални гимназии по региони и видове професии и карта на кадрите, от които бизнесът в България ще има нужда до 2030 г. Втората карта ще е мащабно национално изследване, което ще се организира в партньорство с национално представителните работодателски организации и ще даде визия за тенденциите на пазара на труда до 2030 г. Ползите от него ще са както за бизнеса, така и за самите работещи (вкл. учащите и техните родители).

Българска банка за развитие традиционно подкрепя отборите на Софийската математическа гимназия при участието им на международни състезания и олимпиади по математика, информатика и физика.

С оглед на изпълняването на строго специфични функции, както са възложени от Закона за ББР, Банката провежда политика на многообразие по отношение на административните, управителните и надзорните органи в рамките на делегираните от държавата правомощия. Банката се придържа стриктно към добрите практики на недискриминация по отношение на възраст, пол или образование и професионален опит, част от която политика е продължаващата успешна стажантска програма на Банката. През месеците юли-септември е проведена стажантска програма, по време на която след извършен подбор 13 стажанти са получили възможност да натрупат практически опит в стратегически звена на банката.

Философията на ББР е, че културата и изкуството обединяват, облагородяват, носят национална гордост и чувство за принадлежност. Част от усилията на банката са насочени към подкрепата на културни и изкуствоведски проекти, като приоритет е поставен върху инициативи, целящи съхранението и популяризирането на българското духовно и културно историческо наследство.

Банката подкрепя издаването на книга-албум, посветена на делото и живота на Васил Левски. Автори на изданието са Общобългарският комитет и фондация „Васил Левски“.

Съвместно със сдружение „Българска слава“ бе реализирана инициатива „Кольо Фичето – Майсторът на мостовете“ с цел популяризиране личността и делото на големия български строител, архитект и скулптор.

Групата на ББР организира фотоизложба с архивни кадри на сградата на финансовата институция. Експозицията е разположена на ул. „Дякон Игнатий“ 1 и се осъществява по повод откриването на новата централа на банката в столицата. Проектът запазва изцяло автентичната фасада на зданието от края на 19-и век, обявено за културен паметник с регионално значение.

Българска банка за развитие е възприела като своя кауза опазването и популяризирането на българското духовно и културно-историческо наследство. Банката подкрепя инициативи и събития в тази посока, като Националният фолклорен фестивал Лудогорие, който се провежда през 2015 г. в местността Пчелина.

ББР подкрепя кампанията „Чудесата на България“. Събитието се провежда ежегодно по инициатива на в. „Стандарт“ и цели популяризиране на българското културно-историческо наследство и насърчаване на вътрешния туризъм у нас.

Кауза на Групата на ББР е подкрепата за социално уязвими групи като деца, лишени от родителска грижа и лица в неравностойно положение. Възприемаме благотворителността като задължителен елемент не само на корпоративната социална отговорност, но и на ежедневието на всеки от нас и служителите на ББР са солидарни с тази идея.

Групата успешно си партнира с Национален фонд „Св. Никола“ при осъществяването на редица благотворителни инициативи. Банката подкрепя фонда при организирането на летни рехабилитационни лагери за деца с увреждания, лишени от родителска грижа, както и тематични екскурзии.

Дом за деца „Св. Николай“ при манастир „Св. Троица“ е една от институциите, които Българска банка за развитие традиционно подкрепя. Регулярно в банката се провеждат вътрешни кампании с цел набиране на средства за неотложните нужди на децата и младежите, живеещи в дома и защитените жилища в с. Якимово.

ББР е припознала „Българската Коледа“ като част от своята корпоративна социална отговорност и неведнъж е подкрепяла инициативата.

Част от философията на ББР е подкрепата за лица в неравностойно положение и спомагане за тяхната успешна интеграция в обществото. Това е и причината Българска банка за развитие да спонсорира обособяването на специален кабинет за работа с деца със специални образователни потребности в Целодневна детска градина „Мечо Пух“, гр. Стара Загора.

Българска банка за развитие подкрепя приложението на съвременни технологии в образователния процес и възможността за равен старт на всички деца. Следвайки тази концепция, ББР реши да спомогне за оборудването на компютърна зала в Дом за деца, лишени от родителска грижа „Асен Златаров“, гр. Враца, дарявайки шест компютъра в комплект с монитори, мишки и клавиатури.

През 2015 година бе приет „Наръчник за управление и развитие на човешките ресурси в групата на ББР“ синхронизиран с най-добрите практики в областта на УЧР. През 2016 стартира изпълнението на пакет „Социални мерки и преференции“, част от глава „Мотивация и задържане“ от Наръчника.

Приетата Социална програма на ББР включва: застраховка Живот, представително облекло, спортни дейности, еднократна добавка при встъпване в брак, раждане на дете, помощ при лечение. Бяха разработени и приети „Правила за оценка и промяна на трудовото възнаграждение на служителите в групата на ББР след изтичане срока на изпитване“ и „Карта за оценка на трудовото представяне по време на срока за изпитване на служителите“.

Групата акцентира върху непрекъснатата подкрепа за развитие и обучение на служителите, създавайки предпоставки за професионално израстване на финансови специалисти в рамките на единствената финансова група в България, която не приоритизира създаването на печалба, а е фокусирана върху социални цели. Групата на ББР не предприема действия в областта на научноизследователската и развойната дейност извън обучение на персонала.

Настоящата Декларация за корпоративно управление е неразделна част от Доклада за дейността, приет на 14.03.2017 г. от УС на Българска банка за развитие.

ИЗПЪЛНИТЕЛНИ ДИРЕКТОРИ:

АНГЕЛ ТЕКОВ

БИЛЯН БАЛЕВ

ИЛИЯ КИРЧЕВ